

Irak: Ut- og innreise for palestinere i Irak

- Hvilke regler gjelder for ut- og innreise fra Irak for palestinere bosatt i landet?
- Vil palestinere kunne returnere etter lengre reiser utenfor landet, og hvilke tidsfrister og eventuelle andre kriterier vil i så tilfelle være gjeldende?

Palestinske flyktninger i Irak

Flere tusen palestinske flyktninger bor i dag i Irak. De første palestinske flyktningene ankom landet i 1948, og flere ankom så på ulike tidspunkt de neste tiårene. Ved den britisk-amerikanske invasjonen i 2003 oppholdt rundt 35 000 palestinere seg i Irak (HRW 2006, s. 8; Charles 2012). Disse ble ikke formelt anerkjent som flyktninger av irakiske myndigheter, men de ble innrømmet tilnærmet like rettigheter som irakiske borgere, herunder tilgang til offentlig utdanning og helsetjenester samt gratis, eller tilnærmet gratis bolig. De ble ikke innvilget statsborgerskap, men mange fikk utstedt reisedokumenter (HRW 2006, s. 8–10; Landinfo & Lifos 2014, s. 6–8). Ifølge Human Rights Watch var reise utenfor Irak med disse reisedokumentene «vanskelig», og palestinere var omfattet av de samme reiserestriksjonene Saddam Husseins regime innførte for irakiske statsborgere (HRW 2006, s. 10).

Etter den britisk-amerikanske invasjonen og det påfølgende regimeskiftet i 2003, endret palestinerne situasjon i Irak seg til det verre. Den palestinske befolkningen ble utsatt for målrettede angrep og forfølgelse etter at Baath-regimet falt. Dette fortsatte gjennom volden og borgerkrigen på midten av 2000-tallet (HRW 2006, s. 12–28). Svært mange palestinere flyktet fra Irak, og ifølge UNHCR hadde antallet palestinere i Irak sunket til 24 000 i juni 2006 (UNHCR 2006). I 2014 skrev Landinfo og svenske Lifos at mellom 10 000 og 15 000 palestinske flyktninger befant seg i Irak (Landinfo & Lifos 2014, s. 6), og ifølge UNHCR var 13 900 palestinske flyktninger registrert hos irakiske myndigheter i desember 2023. UNHCR viser samtidig til at ikke alle palestinere i Irak er registrert som flyktninger, og at enkelte har regulert sitt opphold gjennom eksempelvis arbeid eller familietilknytning (UNHCR 2024, s. 183).

Statistikk publisert av UNHCR på deres hjemmeside med overskriften «Population by origin, Iraq 2025» viser imidlertid til at kun 8080 palestinere

ifølge organisasjonen bor i Irak per 2025 (UNHCR 2025). Det er uklart hva dette tallet bygger på. Samme organisasjon viser i rapporten fra januar 2024 til at 6700 palestinere da var registrert som flyktninger av UNHCR i Irak (UNHCR 2024, s. 184). Det er selvsagt mulig at tallet 8080 er knyttet til palestinere registrert gjennom UNHCR. Dersom de 8080 viser til *samtlig*e palestinere i Irak, ville det tilsi at antallet palestinere i landet har sunket svært betydelig siste to år.

Regelverket som regulerer palestinske flyktningers opphold i Irak og deres tilgang til arbeid og tjenester har også blitt endret siden 2003, som beskrevet nedenfor. Hvordan dette etterleves i praksis later til å være noe uklart, men det ser ut til å ha konsekvenser for deres mulighet til å reise inn i og ut av Irak.

Denne responsen tar for seg nettopp ut- og innreise fra/til Irak for palestinske flyktninger bosatt og registrert i landet. Landinfo publiserte i 2014 en rapport sammen med svenske Lifos som omhandlet blant annet dette temaet, og denne responsen er ment som en kortfattet oppdatering av denne, da vel å merke kun hva angår ut- og innreise.

Som det følger av den innledende teksten er palestinske flyktningers status i Irak av betydning for deres mulighet til å reise ut av og inn i landet, og responsen begynner derfor med en kort gjennomgang av sentrale endringer som har funnet sted de senere årene som er relevante for spørsmålet om ut- og innreise. Den tar deretter for seg den mest oppdaterte informasjon tilgjengelig om bestemmelsene knyttet til ut- og innreise.

Lite og til dels motstridende informasjon er tilgjengelig om temaet responsen omtaler, særlig hva angår hvordan regelverket anvendes i praksis. En viktig kilde for denne responsen er en rapport publisert av UNHCR i januar 2024, som indikerer at reglene for ut- og innreise har blitt noe endret de senere årene. Landinfo har ikke funnet andre kilder som bekrefter eller avkrefter dette. Landinfo anser UNHCRs rapport for å være en god kilde, men det er like fullt kun én kilde, og det er et viktig forbehold å ta med seg når denne responsen leses.

Reisedokumenter og utreisetilatelser

Den permanente komiteen for flyktningsspørsmål i det irakiske innenriksdepartementet (*Permanent Committee for Refugee Affairs of the Ministry of Interior*, forkortet PC-MoI eller PCRA) startet i 2008 et arbeid med å registrere palestinske flyktninger i Irak. UNHCR skriver følgende om dette i rapporten fra januar 2024 (s. 183):

In 2008, the Permanent Committee for Refugee Affairs of the Ministry of Interior (PC-MoI) undertook to register Palestinian refugees. They were recognized as refugees on a prima facie basis in line with the pertinent resolutions of the Arab League and provided with national ID cards.

Palestinske flyktninger gis ID-kort av ulike farger, som reflekterer hvorvidt de ankom (eller er etterkommere etter personer som ankom) etter krigen i 1948 eller krigen i 1967 eller senere (Landinfo & Lifos 2014, s. 11). Hvorvidt palestinere i Irak får utstedt reisedokumenter avhenger også av når de (eller deres slektninger) ankom: De som ankom i 1948 får utstedt reisedokumenter, mens de som ankom i 1967 eller senere må anskaffe pass utstedt av palestinske myndigheter (Landinfo & Lifos 2014, s. 12).

Reisedokumenter utstedes av det irakiske oppholdsdepartementet, *Directorate of Residency Affairs*, forkortet DRA (UNHCR 2024, s. 185), også referert til som *Department of Arab Affairs*, forkortet DAA (Landinfo & Lifos 2014, s. 4, 12). Dette ligger under innenriksdepartementet. Dette er også instansen som utsteder utreisetillatelser til palestinere i Irak, både de med irakiske reisedokumenter og de med palestinske pass.

Landinfo og svenske Lifos beskriver i rapporten fra 2014 prosedyren palestinere i Irak må følge dersom de ønsker å reise ut av landet. Av rapporten fremkommer det at palestinere må søke DRA/DAA om tillatelse for dette. Tillatelsen gir mulighet til å være ute av landet i inntil tre måneder, og i noen tilfeller også lengre enn dette. Dersom en person er ute av landet lengre enn tillatelsens gyldighet, må vedkommende søke om ny tillatelse for å kunne returnere til Irak (Landinfo & Lifos 2014, s. 13–14). Dette er vel å merke en mer enn ti år gammel rapport, men også senere publikasjoner viser til den samme prosedyren (se for eksempel: Lifos 2019, s. 89–91).

I en rapport fra januar 2018 skriver imidlertid EUAA, med referanse til UNHCR, at det er uklart hvorvidt palestinere kan vende tilbake dersom de er ute av landet lengre enn tillatelsen tilsier. I denne rapporten tilskrives tillatelsen en varighet på opptil seks måneder (EASO 2018, s. 7):

In correspondence with EASO on 6 December 2017, UNHCR stated to EASO that ‘the rules are neither completely clear nor transparent and implementation may vary’ in such a situation. The same source reports that: ‘There is some ambiguity of the rules/practice on the issue of re-entry in the case of an extended period (over 6 months) outside of Iraq:

According to government sources, Palestinians should be treated as Iraqi citizens in rights as per Decree 202 of 2001, and thus should not be denied readmission to Iraq, provided they hold valid travel documents and an exit/re-entry approval (even if expired).

UNHCR has received information from the representative of the Palestinian Embassy in Baghdad and the Palestinian community that Palestinians who stayed beyond the expiry of their exit / re-entry visas and validity of their travel documents will not be allowed to re-enter Iraq’

I 2017 vedtok det irakiske parlamentet lov nr. 76, om utenlandske borgeres opphold i Irak. I lovens paragraf 52 kommer det klart frem at den erstatter dekretet vist til i sitatet over, 202 av 2001, som dermed ikke lenger er gyldig (Law on the Residence of Foreigners 2017; قانون إقامة الأجانب [Lov om opphold for utenlandske borgere] 2017; UNHCR 2024, s. 183). Ulike kilder viser videre til at loven klassifiserer palestinske flyktninger i Irak som utenlandske borgere (på lik linje med andre utenlandske borgere), og opphever tidligere vedtak om at palestinske flyktninger skal ha tilnærmet samme rettigheter som irakiske borgere (Euro-Mediterranean Human Rights Monitor 2017; EUAA 2022).

Svenske Lifos skriver i en rapport fra 2019 at de året før, altså etter at lov 76 hadde trådt i kraft, ble fortalt følgende (Lifos 2019, s. 90):

En representant från den palestinska ambassaden i Bagdad Lifos talat med i Bagdad nu senast 2018, menar att det finns en diskrepans i informationen när det gäller in- och utresetillstånd. Representanten säger att, enligt den permanenta kommittén för palestinier inom inrikesministeriet, gäller den ovangivna informationen. Medan den palestinska avdelningen inom DRA/DAA uppger att palestinier behandlas som irakier och att de inte behöver in- och utresetillstånd.

Dette tilsier at hvorvidt og i hvilken grad lov 76 av 2017 ble fulgt opp etter at den ble vedtatt er noe uklart.

I desember 2020 skal så det irakiske parlamentet ha gjort et nytt vedtak, som tilsier at palestinere som har bodd i Irak i minimum ti år likevel skal få tilnærmet samme rettigheter (og tjenester) som irakiske borgere. Hva det betød i praksis er imidlertid også uklart, og EUAA skriver i sine «country guidance» for Irak fra både 2022 og 2024 at «[t]he legal status of Palestinians in Iraq remained unclear» (EUAA 2022, s. 131–132; 2024, s. 43).

Tilsvarende indikerer UNHCR at palestineres status i Irak er uklar i sin rapport «International Protection Considerations with Regards to People Fleeing Iraq» fra januar 2024 (UNHCR 2024, s. 183):

(...) in 2017, RCC Decree 202 was abolished under Iraq's new Residence Law. While other laws and decrees continue to safeguard most of the rights of Palestinians, their legal status is no longer (near) equivalent to that of Iraqi citizens.

(...)

Furthermore, Iraq does not have a comprehensive legal framework governing the status and protection of refugees in line with relevant international standards.

UNHCR skriver videre at implementeringen av relevant lovverk kan være varierende, og viser konkret til at selv om palestineres adgang til offentlig arbeid forsvant med opphevelsen av dekret 202, så har en del fått beholde sine jobber i det offentlige (UNHCR 2024, s. 185).

Ut- og innreise

I nevnte rapport fra januar 2024, gir UNHCR en detaljert gjennomgang av regler og prosedyrer knyttet til palestineres reise ut av og inn i Irak. Innledningsvis skriver UNHCR følgende (UNHCR 2024, s. 185):

To travel outside Iraq, Palestinians need to hold a travel document issued by the Residence Affairs Directorate (MoI) for those who arrived in 1948, or a Palestinian Passport issued by the Embassy of Palestine in Baghdad for all others. Travel documents issued by the Directorate of Residence Affairs are valid for one year and allow Palestinians to leave and re-enter Iraq. Obtaining a travel document takes around one month and requires security clearance from the competent authorities. In addition, irrespective of whether they travel on a PC-MoI-issued travel document or a Palestinian passport, they are required to obtain approval (exit/re-entry visas) prior to their travel from the Directorate of Residence Affairs.

Beskrivelsen er ikke like detaljert som den gitt av Landinfo og Lifos i 2014 og Lifos i 2019, men er ellers sammenfallende, foruten at varigheten på irakiske reisedokumenter her angis til ett år, mot fem år hos Landinfo og Lifos. UNHCRs videre beskrivelse av reglene for utenlandsopphold skiller seg imidlertid fra tidligere beskrivelser (s. 185):

The exit/re-entry visa should be used within three months from the date of issuance and permits the individual to leave and re-enter Iraq within 30 days. Individuals who are absent from Iraq for more than 30 days are not allowed to return to Iraq except at the discretion of the Iraqi Government and with a visa sponsored by an Iraqi national. If granted an entry visa, they will then have to re-apply for asylum with PC-MoI as their absence from the country would likely have resulted in the cancellation of their refugee status by the Government of Iraq.

Her later det altså til at en endring har funnet sted hva angår hvor lenge en kan oppholde seg utenfor Irak, samt hvilke regler som gjelder dersom en skal returnere til Irak og igjen ha opphold i landet.

Beskrivelsen er gjeldende for det føderalt kontrollerte Irak, og situasjonen er ifølge UNHCR noe annerledes i Kurdistanregionen (KRI). Palestiner som kommer til KRI fra det øvrige Irak kan så fremt de møter visse kriterier, få opphold i KRI og få utstedt humanitært oppholdskort. Dersom de innehar dette

samt reisedokumenter/palestinsk pass vil de kunne reise ut av Irak via flyplasser i KRI, men ikke nødvendigvis tilbake inn i landet igjen (s. 186):

The KRG allows Palestinian refugees to exit the KR-I via airports but does not allow exit via land borders. Prior to travelling abroad, HRP [Humanitarian Residency Permit, red. anm.] holders are required to approach the Residency Directorate to obtain an exit visa and hand over their HRP. Once they leave Iraq, their HRP will be cancelled. For (re-)admission to the KR-I from abroad, Palestinians from Iraq must hold a valid travel document issued by the Residence Affairs Directorate or a Palestinian passport issued by the Palestinian Authority. Those born in Iraq do not require an entry visa. Upon re-entry, and if they meet applicable residency requirements, including obtaining security clearance and having a sponsor from the KR-I or holding a formal employment contract, they can apply for a foreigners' residence permit.

Her later det altså ikke til å være noen automatikk i at en kan returnere til og oppholde seg i landet, men snarere at en behandles likt som øvrige utenlandske borgere. Også beskrivelsen av reglene i det føderalt styrte Irak indikerer at palestinere ved retur etter lengre utenlandsopphold ikke vil inneha noen spesielle rettigheter sammenlignet med andre utenlandske borgere. Som beskrevet, tilsier i utgangspunktet lov 76 av 2017 at dette skal være tilfellet. Samtidig viser kilder også til at praksis og status er uklar, og i tillegg til at vedtaket fra 2020 skal ha motvirket i alle fall noen av konsekvensene av vedtaket i 2017.

Ny instruksjon for flyktninger og asylsøkere i KRI

Et siste element som kan være relevant i denne sammenheng, dog kun hva angår Kurdistanregionen (KRI), er en ny instruks utstedt av kurdiske myndigheter i september 2024. Instruksjonen har tittelen «Instruksjon som regulerer spørsmål knyttet til asylsøkere» (*Instructions for Regulating the Affairs of Asylum seekers*), og angir hvordan personer som søker beskyttelse kan registrere seg og søke asyl i Kurdistanregionen. Personer som søker beskyttelse skal registrere seg gjennom lokale myndigheter og UNHCR, og vil deretter få utstedt ID-kort. Ifølge instruksjonens artikkel 11 har personer som er registrert, som har fått utstedt ID-kort og som innehar gyldige reisedokumenter anledning til å søke om utreisetillatelse for «kortere eller lengre» reiser (Kilde 1-A 2024; KRI Administrative Instructions for Regulating the Affairs of Asylum-Seekers 2024).¹

I instruksjonen slås det fast at en i slike tilfeller må søke tillatelse fra *asayish*, sikkerhetspolitiet i de kurdiske områdene, samt fra KRIs generaldirektorat for

¹ Landinfo har kun funnet den kurdiskspråklige versjonen av instruksjonen offentlig tilgjengelig, men har selv fått tilgjengeliggjort en uoffisiell, engelsk oversettelse.

felles krisehåndtering (*General Directorate of the Joint Crisis Coordination Centre, JCCC*). Dersom en får innvilget disse tillatelsene får en utreisetillatelse, og leverer inn sitt ID-kort. Dette kan så hentes ut igjen når en returnerer. I instruksjonen vises det til retur etter «spesifisert periode», presumptivt da en periode som er angitt i søknaden om utreisetillatelse.

Dersom denne instruksjonen også gjelder for palestinere, vil den i tilfellet kun være gjelde for palestinere i KRI, og presumptivt kun for de som er registrert gjennom UNHCR. Det er dog noe uklart om instruksjonen vil være gjeldende, gitt at man på føderalt nivå har andre lover og bestemmelser som regulerer opphold og ut- og innreise for palestinere. Videre er det verdt å merke seg at de langt fleste palestinere i Irak bor utenfor KRI, med et suverent flertall bosatt i Bagdad. Landinfo og Lifos skriver i sin rapport fra 2014 at UNHCR da anslo at 9000 palestinere bodde i Bagdad, av totalt 10 000 til 15 000 i hele Irak (Landinfo & Lifos 2014, s. 6). I sin rapport fra januar 2024 skriver UNHCR selv følgende (UNHCR 2024, s. 184):

The vast majority (75 per cent) of those registered with UNHCR live in Baghdad, mostly in the predominantly Shi'ite neighbourhood of Baladiyat in eastern Baghdad. There are also small numbers of Palestinian refugees registered with UNHCR in other parts of the country.

Dette referer vel å merke kun til de 6700 palestinerne som da var registrert gjennom UNHCR, ikke alle 13 900 som var registrert gjennom det irakiske innenriksdepartementet (ved PC-MoI).

Kort oppsummert

I sum er tilgjengelig informasjon tvetydig: Det foreligger motstridende informasjon om hvilke rettigheter som innrømmes palestinere i Irak, og hvorvidt vedtatte lover blir implementert. Tilgjengelig informasjon er også motstridende hva angår hvor lenge palestinere kan oppholde seg utenfor landet, og hvorvidt og etter hvilke kriterier de kan vende tilbake.

Landinfo har ikke funnet informasjon om eller omtale av kjente eksempler på hvordan ut- og innreise for palestinere fra/til Irak har blitt praktisert de senere årene. Dette er presumptivt også en av årsakene til det uklare informasjonsbildet: Det later til å være få palestinere som søker å reise ut av og inn igjen i Irak, og i den grad dette gjøres gis det liten omtale.

UNHCRs beskrivelse av regler og prosedyrer fra januar 2024 er dog i seg selv tydelig, og utgjør samtidig den nyligste oppdaterte beskrivelsen Landinfo har funnet.

Om Landinfos responser

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) innhenter og analyserer informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet (UDI), Utlendingsnemnda (UNE) og Justis- og beredskapsdepartementet har behov for kunnskap om.

Landinfos responser er basert på opplysninger fra nøye utvalgte informasjonskilder, og kan bygge på både skriftlig og muntlig kildemateriale. Opplysningene er behandlet i henhold til [anerkjente kvalitetskriterier for landinformasjon](#) og [Landinfos retningslinjer for kilde- og informasjonsanalyse](#).

En respons er et svar på konkrete spørsmål som saksbehandlere i utlendingsforvaltningen har stilt Landinfo, og er ikke ment å være utfyllende redegjørelser for et tema. Responsene er utarbeidet innenfor korte frister, og kildegrunnlaget er ikke alltid like bredt som i våre temanotater.

Landinfo er en faglig uavhengig enhet, og informasjonen som presenteres, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos responser gir heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som omtales.

Referanser

Muntlige kilder

Kilde 1-A (2024). Anonym internasjonal organisasjon. 24. november.

Skriftlige kilder

Charles, Tom (2012, 6. februar). An Ongoing Nakba: The Plight of Palestinian Refugees in Iraq. *Jadaliyya*. Tilgjengelig fra <https://www.jadaliyya.com/Details/25224/An-Ongoing-Nakba-The-Plight-of-Palestinian-Refugees-in-Iraq> [lastet ned 25. oktober 2025].

EASO, dvs. European Asylum Support Office (2018, 4. januar). *Palestinians in Iraq*. Valletta: EASO. Tilgjengelig fra https://www.ecoi.net/en/file/local/1422959/1226_1517219186_easo-query-palestinians-in-iraq-for-coi-portal-public.pdf [lastet ned 28. februar 2025].

Euro-Mediterranean Human Rights Monitor (2017, 23. desember). *Euro-Med Monitor condemns new law to worsen Palestinian refugees' lives in Iraq*. Genève: Euro-Mediterranean Human Rights Monitor. Tilgjengelig fra <https://euromedmonitor.org/en/article/2214/Euro-Med-condemns-new-law-to-worsen-Palestinian-refugees--lives-in-Iraq> [lastet ned 28. februar 2025].

EUAA, dvs. European Union Agency for Asylum (2022, juni). *Country Guidance: Iraq*. Luxembourg: EUAA. Tilgjengelig fra https://euaa.europa.eu/sites/default/files/publications/2022-06/2022_06_Country_Guidance_Iraq.pdf [lastet ned 7. februar 2023].

EUAA, dvs. European Union Agency for Asylum (2024, 14. november). *Country Guidance: Iraq*. Luxembourg: EUAA. Tilgjengelig fra <https://euaa.europa.eu/country-guidance-iraq-2024> [lastet ned 2. desember 2024].

HRW, dvs. Human Rights Watch (2006, september). *Nowhere to Flee. The Perilous Situation of Palestinians in Iraq*. New York: HRW. Tilgjengelig fra <https://www.hrw.org/sites/default/files/reports/iraq0706web.pdf> [lastet ned 25. oktober 2025].

KRI Administrative Instructions for Regulating the Affairs of Asylum-Seekers (2024, 24. september). رینمایی ژماره (9) سالی 2024 رینمایی یکسنتیکاروباری پهناخوازن [KRI Administrative Instructions for Regulating the Affairs of Asylum-Seekers No.9 of 2024]. Tilgjengelig fra <https://www.refworld.org/legal/decrees/govt/2024/ku/150060> [lastet ned 3. november 2025].

Landinfo & Lifos (2014, 3. juli). *Palestinians in Iraq*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra <https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentAttachmentId=40677> [lastet ned 28. februar 2025].

Law on the Residence of Foreigners (2017). *Iraq: No. (76) of 2017 Law on the Residence of Foreigners (Unofficial translation)*. Tilgjengelig fra <https://www.refworld.org/legal/legislation/natlegbod/2017/en/122521> [lastet ned 28. februar 2025].

Lifos (2019, 15. oktober). *Palestinier i Mellanöstern - uppehållsrätt och dokument*. Norrköping: Lifos. Tilgjengelig fra <https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=43664> [lastet ned 23. oktober 2020].

UNHCR, dvs. United Nations High Commissioner for Refugees (2006, 2. juni). *Palestinians in Iraq: UNHCR alarmed over latest killings, kidnappings and threats*. Genève: UNHCR. Tilgjengelig fra <https://www.unhcr.org/news/briefing-notes/palestinians-iraq-unhcr-alarmed-over-latest-killings-kidnappings-and-threats> [lastet ned 25. oktober 2025].

UNHCR, dvs. United Nations High Commissioner for Refugees (2024, januar). *International Protection Considerations with Regards to People Fleeing Iraq*. Genève: UNHCR. Tilgjengelig fra <https://www.refworld.org/policy/countrypos/unhcr/2024/en/147247> [lastet ned 2. desember 2024].

UNHCR, dvs. United Nations High Commissioner for Refugees (2025). *Population and financial overview*. Genève: UNHCR. Tilgjengelig fra <https://www.unhcr.org/where-we-work/countries/iraq> [lastet ned 29. oktober 2025].

قانون رقم 76 (2017, 23. oktober). [Lov om opphold for utenlandske borgere] قانون إقامة الأجانب [Lov nr. 76 av 2017 om opphold for utenlandske borgere]. Tilgjengelig fra <https://moj.gov.iq/upload/pdf/4466.pdf> [lastet ned 22. oktober 2025].

© Landinfo 2025

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarfremstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.